TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Dnro 9116/93/23

20.9.2023

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Tietosuojavaltuutetun lausunto hallintovaliokunnalle Valtioneuvoston U-kirjelmästä U 37/2023 vp komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2016/679 täytäntöönpanoa koskevista täydentävistä menettelysäännöistä

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa Valtioneuvoston kirjelmästä U 37/2023 vp eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2016/679 täytäntöönpanoa koskevista täydentävistä menettelysäännöistä.

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua sanotun U-kirjelmän johdosta.

Tietosuojavaltuutettu toteaa, että U-kirjelmässä (s. 2–3) on hyvin tuotu esille asetusehdotuksen tausta ja tavoitteet.

Euroopan tietosuojaviranomaisista koostuva Euroopan tietosuojaneuvosto (jäljempänä ”EDPB”) julkaisi huhtikuussa 2022 lausunnon, jossa sen jäseninä olevat tietosuojaviranomaiset – tietosuojavaltuutetun toimisto mukaan lukien, sitoutuivat entistä tiiviimpään viranomaisten väliseen rajat ylittävään valvontayhteistyöhön.[1] Siitä huolimatta, että EDPB on aktiivisesti tehnyt tuloksellisia toimenpiteitä tietosuojaviranomaisten välisen yhteistyön kehittämiseksi, on tietosuojaneuvostossa yksimielisesti tunnistettu tarve menettelyllisten säännösten yhdenmukaistamiselle erityisesti rajat ylittävissä asioissa.

Kuten U-kirjelmässä todetaan, asetusehdotuksella harmonisoitaisiinkin jäsenvaltioiden tietosuojavalvontaviranomaisten yhteistyömenettelyjä nimenomaan rajat ylittävissä tapauksissa eli tilanteissa, joilla on merkitystä luonnollisille henkilöille useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että rajat ylittävällä käsittelyllä tarkoitetaan yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 23 kohdan määritelmän mukaan joko:

a) henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan unionissa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevassa toimipaikassa toteutettavan toiminnan yhteydessä, ja rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on sijoittautunut useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon; tai

b) henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan unionissa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän ainoassa toimipaikassa toteutettavan toiminnan yhteydessä mutta joka vaikuttaa merkittävästi tai on omiaan vaikuttamaan merkittävästi useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa oleviin rekisteröityihin.

[1] https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/statements/statement-enforcement-cooperation_en

EDPB lähettikin lokakuussa 2022 komissiolle kirjeen (ns. Wishlist), jossa se esitti käytännön muutostarpeita ja -ehdotuksia voimassa oleviin yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista ja täytäntöönpanoa koskeviin säännöksiin.[2] Kirjeessään EDPB toi esille seikkoja, joiden osalta lainsäädännön yhdenmukaistamisesta olisi erityisesti hyötyä asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Tietosuojavaltuutettu yhtyy U-kirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan. Oikeusministeriö on aiemmassa valmistelussa ottanut hyvin huomioon tietosuojavaltuutetun toimiston esittämät näkemykset komission asetusehdotuksesta. Tietosuojavaltuutettu pitää erittäin tärkeänä, että hankkeen etenemistä edistetään mahdollisimman tehokkaan valvontaviranomaisten yhteistyömenettelyn varmistamiseksi.

Tietosuojavaltuutetun näkemyksen mukaan komission asetusehdotuksen tavoitteet ovat erittäin kannatettavia. Yhteistyön lisääminen rajat ylittävissä asioissa valvontaviranomaisten välillä on tärkeää ja tiedon jakaminen mahdollisimman varhaisessa ja oikea-aikaisessa asian käsittelyvaiheessa on oleellista, jotta yhteistyömenettelyyn osallistuvat valvontaviranomaiset pystyvät aktiivisesti ottamaan osaa valvonta-asian valmisteluun. Toimivan yhteistyön merkitys korostuu erityisesti sellaisissa tapauksissa, joilla on laaja vaikutus rekisteröityihin ETA-alueella. Kuitenkaan yleisesti ottaen hallinnollisen taakan lisääminen viranomaiselle ei edistä prosessien joustavuutta, ja tavoitteet ovat vaarassa jäädä toteutumatta, mikäli valvontaviranomaisille säädetään liian ehdottomia ja yksityiskohtaisia prosessuaalisia lisävelvoitteita. Kuten U-kirjelmässä todetaan, jatkovalmistelussa onkin syytä arvioida, onko nyt ehdotettu yksityiskohtainen menettelysääntely kaikilta osin tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Myös säännöksen selkeys ja täsmällisyys on erittäin tärkeää ja ehdotusta tulee tältäkin osin vielä kehittää.

Valtioneuvosto toteaa kannassaan, että uusien määritelmien osalta tulee varmistaa, että ne ovat riittävän selkeitä ja johdonmukaisia, huomioiden myös niiden suhde kansallisesti hallintoasioissa käytettäviin määritelmiin. Tietosuojavaltuutettu pitää tätä erittäin tärkeänä huomiona ja huomauttaa, että esimerkiksi asetusehdotuksen 2 artiklan 3 kohdan ”alustavia päätelmiä” koskevaan määritelmään tulisi jatkovalmistelussa lisätä, että kyse on vasta *alustavasta* oikeudellisesta analyysistä (joka johtavan valvontaviranomaisen tulee toimittaa tutkimuksen kohteena oleville).

Tietosuojavaltuutettu niin ikään yhtyy valtioneuvoston kantaan tarpeesta arvioida tarkasti resurssitarve. Tietosuojavaltuutettu pitää tärkeänä, että valtioneuvoston kannassa on huomioitu kansalliselle valvontaviranomaiselle ja Euroopan tietosuojaneuvostolle asetusehdotuksesta aiheutuva lisätyömäärä, jotta asetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Tietosuojavaltuutettu Anu Talus

Ylitarkastaja Nina Jokela

[2] EDPB Letter to the EU Commission on procedural aspects that could be harmonised at EU level; edpb_letter_out2022-0069_to_the_eu_commission_on_procedural_aspects_en_0.pdf (europa.eu)

Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteystiedot

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Puhelinvaihde: 029 566 6700

Verkkosivut: www.tietosuoja.fi